

Kryteria oceniania z Podstaw przedsiębiorczości dla klas I LO i I i II TE

Wymagania edukacyjne z podstaw przedsiębiorczości z podziałem na dwa zakresy wymagań. Wiadomości i umiejętności ucznia dzieli się na dwa zakresy:

- podstawowy;
- ponadpodstawowy.

W zależności od stopnia opanowania poszczególnych zakresów ustala się ocenę.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował co najmniej 30% wymagań z zakresu podstawowego, co oznacza, że nie zdobył osiągnięć w zakresie wymagań koniecznych i podstawowych wystarczających do dalszego kształcenia się.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który opanował 31%–50% wymagań z zakresu podstawowego.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który opanował co najmniej 51% wymagań z zakresu podstawowego.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który opanował co najmniej 61% wymagań z zakresu podstawowego i co najmniej 50% wymagań z zakresu ponadpodstawowego.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który opanował co najmniej 86% wymagań z zakresu podstawowego i co najmniej 75% wymagań z zakresu ponadpodstawowego.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który opanował co najmniej 96% wymagań z zakresu podstawowego i co najmniej 85% wymagań z zakresu ponadpodstawowego. Uczeń może także otrzymać oceną celującą wykazując szczególne zainteresowanie przedmiotem, czyli wymaganiami, które wykraczają poza podstawę programową (zaznaczone *kursywą*) lub osiąga wysokie lokaty, biorąc udział w olimpiadach, konkursach o tematyce ekonomicznej, natomiast osiągnął co najmniej 75% wymagań z zakresu ponadpodstawowego.

Wymagania

Wymagania	
Podstawowe	Ponadpodstawowe
Dział 1: Człowiek – istota przedsiębiorcza	
Wiadomości i umiejętności.	
Uczeń:	
<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie osobowości człowieka • wyróżnia i ocenia słabe i mocne strony własnej osobowości • wymienia potrzeby człowieka • wymienia cechy osoby przedsiębiorczej • wymienia typy zachowań: agresywnych, uległych i asertywnych • charakteryzuje swoje role społeczne i typowe 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje mocne i słabe strony własnej osobowości, odnosi je do cech osoby przedsiębiorczej • rozpoznaje i rozróżnia zachowania asertywne, uległe i agresywne oraz odnosi je do cech osoby przedsiębiorczej • omawia cechy dobrego kierownika zespołu • kieruje i podejmuje decyzje w grupie

<p>dla nich zachowania</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia zasady pracy zespołowej i wyjaśnia, na czym polega rola lidera • zna korzyści wynikające z planowania własnych działań i inwestowania w siebie • podejmuje racjonalne decyzje, opierając się na posiadanych informacjach • zna rodzaje konfliktów i sposoby rozwiązywania konfliktów w grupie • wymienia przykłady komunikacji werbalnej i niewerbalnej • potrafi planować i organizować własne działania • odróżnia rodzaje reklam • zna wpływ reklamy na konsumentów i podaje typowe przykłady • zna prawa konsumenta oraz wymienia instytucje chroniące prawa konsumenckie • przedstawia zasady składania reklamacji w przypadku niezgodności towaru z umową • wie, na czym polega metoda projektu • wymienia mechanizmy regulujące zachowanie się człowieka takie jak: potrzeby, uczucia, motywacje • określa mechanizmy regulujące zachowanie się człowieka • zna i rozumie mechanizmy zachowania się człowieka w sytuacjach trudnych 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia skutki własnych decyzji i działań • identyfikuje i analizuje konflikty w zespole i proponuje metody ich rozwiązania • samodzielnie wyznacza sobie cele i zadania do realizacji • charakteryzuje przebieg procesu decyzyjnego • przedstawia znaczenie skutecznego komunikowania się • stosuje różne formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu autoprezentacji • wskazuje pozytywne i negatywne przykłady wpływu reklamy na konsumentów • samodzielnie przygotowuje projekt reklamy, np. prasowej • przedstawia możliwości dochodzenia własnych praw oraz proponuje instytucje do tego powołane • omawia etapy realizacji projektu oraz planuje działania zmierzające do jego realizacji • wykonuje i prezentuje własny projekt badawczy lub przedsięwzięcia • wyjaśnia potrzebę i zasady realizacji zadań metodą projektu • rozróżnia cechy instrumentalne i kierunkowe osobowości • wymienia techniki antystresowe • zna zasady podejmowania decyzji w sytuacjach trudnych i ryzykownych
<p>Dział 2: Gospodarka rynkowa</p>	
<p>Wiadomości i umiejętności.</p>	
<p>Uczeń:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • określa cele gospodarowania i podaje proste przykłady z różnych dziedzin • wymienia i charakteryzuje czynniki wytwórcze (praca, kapitał, ziemia, informacja i przedsiębiorczość) • zna typy gospodarek • wymienia cechy gospodarki rynkowej i socjalistycznej • wymienia podstawowe cechy i rodzaje rynków • wyjaśnia prawo popytu i podaży • wymienia czynniki wpływające na popyt i podaż • wymienia podmioty biorące udział w obiegu pieniądza w gospodarce • wie na czym polega transformacja gospodarki Polski po 1989 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie czynników wytwórczych w różnych dziedzinach gospodarki • charakteryzuje czynniki wpływające na popyt i podaż • określa relację pomiędzy popytem i podażą • wymienia podstawowe funkcje rynków • opisuje mechanizm rynkowy • wyjaśnia okrężny obieg pieniądza w gospodarce rynkowej • wyjaśnia różnicę pomiędzy gospodarką rynkową i innymi typami gospodarek • wyznacza i prezentuje na dowolnym przykładzie krzywe popytu, podaży oraz wskazuje cenę równowagi rynkowej • wyjaśnia zasady gospodarowania • opisuje proces gospodarowania

<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje skutki transformacji gospodarczej • wyznacza punkt równowagi rynkowej na prostych przykładach • wymienia podmioty gospodarowania 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>uzasadnia znaczenie własności prywatnej, systemu cen i konkurencji w gospodarce rynkowej</i> • <i>wykazuje korzyści i zagrożenia związane z konkurencją i monopolem</i>
<p>Dział 3: Instytucje gospodarki rynkowej</p>	
<p>Wiadomości i umiejętności. Uczeń:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia formy pieniądza i podaje jego zabezpieczenia • określa formy i wymienia funkcje pieniądza • wymienia i określa funkcje banku centralnego i banków komercyjnych • wymienia i charakteryzuje rodzaje kredytów • oblicza procent od kredytu i lokaty bankowej • zna zadanie firm ubezpieczeniowych oraz wymienia rodzaje ubezpieczeń • wyjaśnia mechanizm funkcjonowania giełdy papierów wartościowych na przykładzie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie • określa rodzaje papierów wartościowych • wymienia podstawowe wskaźniki giełdowe • określa rodzaje funduszy inwestycyjnych • wyróżnia formy inwestowania kapitału • wskazuje korzystne oferty banków, funduszy inwestycyjnych, firm ubezpieczeniowych i funduszy emerytalnych • <i>omawia historię pieniądza</i> • <i>przedstawia usługi bankowe dla ludności i przedsiębiorstw</i> • <i>podaje czynniki wpływające na wysokości rat kredytu</i> • <i>dokonyuje wyboru najkorzystniejszej oferty lokaty i konta osobistego</i> • <i>zna formy inwestowania na giełdzie</i> • <i>wymienia cechy inwestycji</i> • <i>wyjaśnia konieczność istnienia ubezpieczeń</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje i rozróżnia funkcje pieniądza • ocenia możliwość spłaty zaciągniętego kredytu przy określonym dochodzie • porównuje i ocenia oferty kredytowe banków • wskazuje różnicę między różnymi rodzajami papierów wartościowych • wyjaśnia znaczenie wskaźników giełdowych w podejmowaniu decyzji dotyczących inwestowania na giełdzie • prezentuje najefektywniejsze formy inwestowania kapitałów • oblicza przewidywany zysk z przykładowej inwestycji kapitałowej w krótkim i długim okresie • wyjaśnia różnicę między różnymi rodzajami funduszy inwestycyjnych • analizuje i ocenia ryzyko inwestowania na giełdzie, funduszach inwestycyjnych, lokatach • charakteryzuje system emerytalny w Polsce i wskazuje związek pomiędzy swoją przyszłą aktywnością zawodową, a wysokością emerytury • <i>ocenia ważność pieniądza w gospodarce</i> • <i>przedstawia właściwości pieniądza</i> • <i>omawia powstawanie i rozwój banków</i> • <i>opisuje przebieg informacji podczas transakcji giełdowych</i> • <i>uzasadnia konieczność swojego przyszłego udziału w systemie emerytalnym</i>
<p>Dział 4: Państwo w gospodarce rynkowej</p>	
<p>Wiadomości i umiejętności. Uczeń:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i charakteryzuje ekonomiczne funkcje państwa • wyjaśnia pojęcie budżetu państwa i zasady 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia wpływ deficytu budżetowego i długu publicznego na gospodarke; • charakteryzuje narzędzia polityki pieniężnej

<p>budżetowe</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia źródła dochodów i rodzaje wydatków państwa wymienia rodzaje podatków określa rodzaje inflacji oraz przyczyny powstania inflacji charakteryzuje zjawiska recesji i dobrej koniunktury w gospodarce wymienia i charakteryzuje wskaźniki gospodarcze wskazuje największe centra finansowe i gospodarcze na świecie wyszukuje informacje o aktualnych tendencjach i zmianach w gospodarce świata i Polski <ul style="list-style-type: none"> wymienia granice wzrostu gospodarczego zna genezę i zasady funkcjonowania Unii Europejskiej zna problemy ekonomiczne współczesnego świata zna zagrożenia i korzyści wynikające z globalizacji przedstawia przyczyny i narzędzia oddziaływania państwa na gospodarkę 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ kursu waluty na gospodarkę i handel zagraniczny charakteryzuje rodzaje podatków w Polsce wymienia źródła dochodów samorządów charakteryzuje wpływ inflacji na gospodarkę ocenia sytuacje państwa na podstawie mierników gospodarczych ocenia wpływ globalizacji na gospodarkę świata i Polski podaje przykłady oddziaływania globalizacji na poziom życia i model konsumpcji wykonuje i prezentuje własny projekt badawczy lub przedsięwzięcia <ul style="list-style-type: none"> ocenia koncepcje roli państwa w gospodarce omawia czynniki wzrostu gospodarczego ocenia zakres interwencjonizmu państwowego w gospodarce rynkowej wskazuje na związki przyczynowo-skutkowe pomiędzy czynnikami a barierami wzrostu gospodarczego omawia powiązania gospodarcze we współczesnym świecie wymienia największe organizacje gospodarcze na świecie ocenia perspektywy i szanse rozwoju krajowej i międzynarodowej współpracy gospodarczej
<p>Dział 5: Przedsiębiorstwo</p>	
<p>Wiadomości i umiejętności.</p>	
<p>Uczeń:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje otoczenie, w którym działa przedsiębiorstwo zna cele działania przedsiębiorstwa oraz sposoby ich realizacji wymienia rodzaje przedsiębiorstw według określonych kryteriów wymienia rodzaje kosztów związanych z działalnością przedsiębiorstwa zna zasady opracowania biznesplanu wymienia i rozróżnia podstawowe formy prawno-organizacyjne przedsiębiorstwa wymienia i porównuje rodzaje spółek określa procedury i wymagania związane z rejestracją działalności gospodarczej charakteryzuje czynniki wpływające na sukces i niepowodzenie przedsiębiorstwa charakteryzuje zachowania etyczne i nieetyczne w biznesie krajowym i 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje wyboru odpowiedniej formy prawno-organizacyjnej przedsiębiorstwa do planowanej działalności gospodarczej zna źródła przepisów dotyczących działalności gospodarczej sporządza na dowolnym przykładzie uproszczony rachunek zysków i strat sporządza projekt własnego przedsiębiorstwa oparty na biznesplanie wypełnia wybraną dokumentację związaną z rozpoczęciem działalności gospodarczej analizuje przebieg kariery zawodowej osoby, która zgodnie z zasadami etyki odniosła sukces w życiu zawodowym wykonuje i prezentuje własny projekt badawczy lub przedsięwzięcia ocenia efektywność prowadzonej działalności na podstawie podanych wskaźników

międzynarodowym	finansowych oraz innych czynników <ul style="list-style-type: none"> • <i>wyszukuje informacje konieczne do prowadzenia działalności gospodarczej</i> • <i>wyjaśnia różnicę między zyskiem, utargiem i przychodem</i> • <i>wyjaśnia konieczność istnienia społecznej odpowiedzialności biznesu</i>
Dział 6: Obywatel w gospodarce rynkowej	
Wiadomości i umiejętności.	
Uczeń:	
<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia motywy aktywności zawodowej człowieka • wymienia metody poszukiwania pracy • określa rodzaje bezrobocia i sposoby walki z bezrobociem • wyszukuje i podaje aktualne dane: poziomu bezrobocia , kwotę minimalnego i przeciętnego wynagrodzenia w Polsce • oblicza stopę bezrobocia i zna skutki bezrobocia dla gospodarki • wyszukuje oferty pracy, uwzględniając własne możliwości i predyspozycje • sporządza dokumenty aplikacyjne dotyczące konkretnej oferty pracy • określa rodzaje umów regulujących zatrudnienie • zna prawa i obowiązki pracowników i pracodawcy • charakteryzuje różne formy wynagrodzeń • określa i podaje przykłady zachowań etycznych i nieetycznych w zakładzie pracy • <i>zna strukturę zawodową ludności Polski</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia metody poszukiwania pracy i wybiera aktywne sposoby • analizuje i ocenia zmiany na rynku pracy • analizuje własne możliwości znalezienia pracy na rynku lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim • interpretuje podstawowe przepisy Kodeksu Pracy, w tym obowiązki i uprawnienia pracownika i pracodawcy • porównuje prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy wynikające z różnych form zatrudnienia • przygotowuje się do rozmowy kwalifikacyjnej i uczestniczy w niej w warunkach symulowanych • oblicza swoje wynagrodzenie brutto i netto • wyjaśnia zjawisko mobbingu w miejscu pracy oraz przedstawia sposoby przeciwdziałania temu zjawisku • wypełnia deklarację podatkową PIT, opierając się na przykładowych danych • <i>określa typy osobowości zawodowej</i> • <i>opisuje rolę związków zawodowych</i> • <i>ocenia skutki wyboru swojego przyszłego zawodu</i> • <i>ocenia przyczyny, skutki i strukturę bezrobocia w Polsce</i> • <i>omawia zmiany na rynku pracy w Polsce i Europie</i>